

**UCHWAŁA NR XXIV/191/2016
RADY GMINY MALECHOWO**

z dnia 29 grudnia 2016 r.

**w sprawie przyjęcia gminnego programu przeciwdziałania przemocy
w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2017-2021**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz.446, poz. 1579) oraz z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) Rada Gminy uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2017-2021, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Gminy

Jolanta Kieres

Załącznik do Uchwały Nr XXIV/191/2016
Rady Gminy Malechowo
z dnia 29 grudnia 2016 r.

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2017 – 2021
DLA GMINY MALECHOWO

SPIS TREŚCI

str.

I.	Wstęp.....	3
II.	Podstawa prawa opracowania programu.....	3
III.	Diagnoza zjawiska przemocy na terenie	4
IV.	Adresaci programu.....	7
V.	Cele programu i zadania do realizacji.....	7
VI.	Źródła finansowania programu.....	9
VII.	Monitoring	9

I. WSTĘP

W celu wsparcia i umożliwienia przezwyciężenia trudności życiowych związanych z występowaniem zjawiska przemocy w rodzinie zasadne jest opracowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Malechowo, na lata 2017-2021.

W programie zostały zawarte cele i zadania wynikające z konieczności realizacji obowiązków nałożonych na gminy. Program kierowany jest przede wszystkim do: ofiar przemocy w rodzinie (w tym: dzieci, współmałżonków, partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych), sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, przedstawicieli władz lokalnych, przedstawicieli instytucji służb pracujących z dziećmi (nauczycieli, pedagogów, pracowników socjalnych, policjantów, pracowników służby zdrowia, duchownych).

Cele i zadania sformułowane są na poziomie ogólnym, umożliwiającym ich rozwinięcie i uszczegółowienie, adekwatnie od potrzeb lokalnych. Dotychczasowa praktyka pokazała jak bardzo ważne jest wdrożenie zintegrowanych i skoordynowanych działań oraz współpraca interdyscyplinarna. Niniejszy program stanowi plan działań instytucji zobowiązanych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie, łączy kompetencje wszystkich instytucji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Dzięki współpracy interdyscyplinarnej tworzy się platforma współpracy między instytucjami oraz buduje społeczne zaufanie do kompetencji instytucji pomagających.

Skuteczność programu uzależniona jest od pracy zespołowej, interwencja wobec przemocy nie może opierać się na działaniu jednej instytucji, gdyż żaden pojedynczy specjalista ani instytucja nie jest w stanie zabezpieczyć wszystkich podstawowych potrzeb rodzin uwikłanych w przemoc.

II. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWNIA PROGRAMU

Do dokumentów regulujących działania dotyczące przemocy w rodzinie oraz zapewniające podstawowe prawa należą:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałania przemocy w rodzinie* (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 z późn. zm.),

- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1245),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015 r. poz. 2082 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010 roku w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 210, poz. 1334).

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY NA TERENIE GMINY MALECHOWO

Przemoc jest zjawiskiem częstym we współczesnym świecie, nie tylko w telewizji, prasie ale niestety w naszym codziennym życiu. Dom który powinienem być azylem często jest ringiem do walki. Duża część społeczeństwa polskiego, jest przekonana, że przemoc wiąże się tylko z bólem fizycznym, pozostawiając po sobie najwyżej ślady i blizny. Istnieje wiele definicji przemocy, jednak autorzy są zgodni, przemoc to nie tylko ból fizyczny, ale i psychiczny. Z jednej strony społeczeństwo polskie jest bardziej świadome, z drugiej jednakże w świadomości wielu osób nadal pozostały utrwalone stereotypy .

Dnia 29 lipca 2005 roku posłowie uchwaliли ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która uznała, że „przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich wolności (...)”. Nowelizacja ustawy z 2010 roku wprowadziła zmiany w zakresie stosowania kar cielesnych wobec dzieci, zadawania cierpień fizycznych i innych form poniżania dziecka, całkowicie ich zakazując.

Ogólnopolskie badania wskazują, że ostatnie lata przyniosły istotne zmiany w postrzeganiu zjawiska przemocy. Zmiany dotyczące zjawiska przemocy widoczne są w przestrzeni mediów - środki masowego przekazu coraz częściej mówią o przemocy, jak również o jej zapobieganiu. Systemy prawne, działalności organów ścigania (policji) są coraz bardziej skuteczne. Jednak mimo licznych zmian, przemoc nadal otoczona jest mgłą tajemniczości i uprzedzeń podtrzymywanych przez silnie ugruntowane w tradycji norm postępowania opartych o uczucie wstydu i winy. Szczególnie ujawniają się one w niewielkich społecznościach wsi. Ludzie z miast są bardziej wrażliwi na zjawisko przemocy niż społeczności wiejskie.

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie. Gmina Malechowo liczy 6598 mieszkańców (stan na listopad 2016 r.) z czego 3311 stanowią kobiety. Dominującą grupę wiekową stanowią mieszkańcy: mężczyźni między 18-64 rokiem życia - 2256 osób oraz kobiety między 18 a 59 rokiem życia – 1933 osoby.

Według danych członków Zespołu Interdyscyplinarnego działającego przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Malechowie realizowano procedurę „Niebieskiej Karty” w sposób następujący:

Tabela nr 1. Procedura Niebieskiej Karty na terenie Gminy Malechowo

Rok	2014	2015	2016 (do 30.11.2016 r.)
Procedura „Niebieska Karta”	25	5	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego działającego przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Malechowie.

Z danych Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że z porad w Punkcie Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych w 2015 roku skorzystało 59 osób uzależnionych, 10 osób współuzależnionych, 2 ofiary przemocy, 1 sprawca przemocy i 4 DDA (Dorosłych Dzieci Alkoholików).

Wśród podopiecznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie w 2015 roku objęto pomocą 2 rodziny (7 osób) z uwagi na występującą przemoc, natomiast do 30 listopada 2016 roku nikt nie otrzymał wsparcia z powodu przemocy.

Rozpoznanie skali zjawiska wyłącznie o dane statystyczne instytucji nie daje pełnego zobrazowania sytuacji. Ofiarami przemocy w rodzinie są na ogół kobiety i dzieci, rzadko

mężczyźni. Kategorią ofiar przemocy, o której się mówi nieco rzadziej niż o dzieciach czy kobietach, są osoby niepełnosprawne i ludzie starsi. Ofiary przemocy to osoby słabe fizycznie, psychicznie o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Zależność ta może mieć wymiar psychiczny, fizyczny lub ekonomiczny. Najczęstszym objawem u osób doznających przemocy jest wyuczona bezradność. Jest ona poddaniem się, zaprzestaniem działania, gdyż zawsze znajdzie się powód do zachowań agresywnych. Bardzo często bezradność rozwija się na bazie życiowych doświadczeń. Nakładanie się na siebie niekorzystnych doświadczeń odgrywa istotną rolę w powstawaniu i ujawnianiu się syndromu wyuczonej bezradności. Ofiara przemocy, jeżeli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Bez odpowiedniego wsparcia ofiara przemocy nigdy nie zdobędzie się sama na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec niej przemocy. Osoby będące ofiarami przemocy domowej nie szukają pomocy z różnych powodów. Ofiarami przemocy są także dzieci które nie potrafią same poprosić o pomoc.

Duże znaczenie przy dokonywaniu diagnozy ma ocena zasobów Gminy Malechowo w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Są to zasoby instytucjonalne takie jak:

- a) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- b) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malechowie;
- c) Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych;
- d) Komenda Powiatowa Policji w Sławnie – Rewir Dzielnicowych w Malechowie;
- e) Placówki oświatowe;
- f) Placówki ochrony zdrowia;
- g) Organizacje pozarządowe i instytucje kościelne.

Mocną stroną jest :

- a) Dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodzin;
- b) Znajomość problemu i działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodziny zagrożonych patologiami;
- c) Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym.

Słabe strony to:

- a) Niewystarczająca infrastruktura socjalna gminy;
- b) Brak wypracowanych systemów współpracy.

IV. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami programu są:

- rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio zjawiskiem przemocy;
- rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy;
- społeczność lokalna ze szczególnym uwzględnieniem: dzieci i młodzieży;
- przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą .

V. CELE PROGRAMU I ZADANIA DO REALIZACJI

Operacyjnym celem programu jest zmniejszenie skali zjawiska, profilaktyka informacyjno - edukacyjna przeciwdziałaniu przemocy oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc w rodzinie.

Do celów szczegółowych i zadań programu zalicza się:

- I. *Profilaktyka i edukacja społeczna* – wszelkie działania zapobiegające zjawiskom przemocy poprzez profilaktykę, monitorowanie, diagnozę wszelkich problemów zagrażających bezpieczeństwu rodziny i jej członków.
  - 1) Realizowanie projektów edukacyjno – informacyjnych dla dorosłych, młodzieży i dzieci z zakresu występowania, zapobiegania, ochrony i radzenia sobie ze zjawiskiem przemocy w rodzinie,
  - 2) Udział w kampaniach informacyjnych i edukacyjnych kładące nacisk na zwiększenie wiedzy dotyczącej zjawiska przemocy w rodzinie, radzenia sobie z tym zjawiskiem, łamania stereotypów i podnoszenia świadomości społecznej w lokalnym środowisku,
  - 3) Organizowanie profesjonalnych szkoleń związanych z tematyką przemocy w rodzinie dla kadry placówek pomocowych oraz dla konkretnych grup odbiorców, np. dla uczniów i rodziców szkół (organizacja szkoleń w ramach działań konkretnych placówek i instytucji),
  - 4) Działania edukacyjne w ramach procedury „Niebieskiej Karty”,

5) Prowadzenie poradnictwa i działań edukacyjnych służących wzmocnieniu wychowawczych i opiekuńczych kompetencji rodzicielskich, pozbawionych oddziaływań przemocowych, w rodzinach zagrożonych przemocą oraz w rodzinach już nią dotkniętych,

6) Prowadzenie poradnictwa i działań edukacyjnych (w tym konsultacji i kierowania do właściwych instytucji) w sytuacjach ujawnienia przemocy w rodzinie – przedstawiciele służby zdrowia (m. in. lekarze rodzinni, pielęgniarki środowiskowe), policjanci (w trakcie interwencji oraz w ramach procedury „Niebieskie Karty”), nauczyciele, pedagodzy, psychologowie placówek oświatowych, pracownicy socjalni GOPS, przedstawiciele organizacji pozarządowych, kuratorzy sądowi, przedstawiciele GKRPA i Zespołu Interdyscyplinarnego,

7) Udzielanie wszechstronnej pomocy i wsparcia osobom i rodzinom zagrożonym występowaniem zjawiska przemocy w rodzinie oraz niezaradnym życiowo. Pomoc ukierunkowana na likwidację potencjalnych przyczyn występowania przemocy w rodzinie – aktywizacja na rynku pracy, zapobieganie bierności społecznej, w tym zawodowej, poradnictwo socjalne, prawne, psychologiczne, pedagogiczne,

II. *Koordinacja działań pomocowych realizatorów programu* – wszelkie oddziaływania przerywające przemoc w rodzinie i zapobiegające dalszej przemocy oraz działania ukierunkowane na zmianę zachowań agresywnych, prowadzących do przemocy w rodzinie.

1) Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w Malechowie do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, którego celem jest szybkie i skuteczne podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowanie i realizacja działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb.

Zadania Zespołu:

- Kompleksowa pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy ,
- Przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy,
- Wypracowanie procedur interwencji kryzysowej wobec ofiar i sprawców przemocy,
- Kierowanie ofiar i sprawców do odpowiednich specjalistów,
- Oddziaływania na osoby stosujące przemoc w rodzinie,
- Monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w szczególności uruchamianie współpracy między różnymi instytucjami pomocowymi,
- Zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą „Niebieskiej Karty” (dokumentowanie wszelkich podejmowanych działań),

- Gromadzenie informacji na temat instytucji udzielających pomocy rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy domowej,
  - 2) Działania separujące sprawców od ofiar przemocy w rodzinie głównie przez KPP, Sąd Rejonowy, Prokuraturę Rejonową,
  - 3) Rozpowszechnianie informacji oraz motywowanie osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie oraz stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz korzystania z pomocy psychologicznej,
- III. *Systematyczna edukacja przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy .*
- 1) Organizacja oraz udział w profesjonalnych szkoleniach i konferencjach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla kadry instytucji pomocowych zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Zadania Programu finansowane będą:

- w ramach budżetów własnych jednostek realizujących niniejszy program,
- z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- ze źródeł zewnętrznych.

VII. MONITORING

Realizacja zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2021 poddawana będzie systematycznemu monitoringowi prowadzonemu przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie. Po zakończeniu każdego roku kalendarzowego sporządzane będzie roczny raport monitorujący przedkładany Wójtowi i Radzie Gminy Malechowo do 31 marca każdego roku. Zebrane informacje, wraz z analizą jakościową oraz sugestiami dotyczącymi potrzeb i ewentualnych zmian w obszarze pomocy ofiarom przemocy, stanowić będą znaczącą część materiałów gromadzonych na potrzeby prowadzenia ewaluacji Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Malechowo.